

Lukupäiväkirjalla tehoa oppilaiden kirjallisuuden harrastamiseen

Ohjeet opettajille

Taustaa

Huoli lasten ja nuorten lukutaidon rapistumisesta on ollut paljon esillä viime aikoina. Keinoja asian kohentamiseksi on tuotu koulun arkeen, mutta edelleen on niitä oppilaita, jotka eivät lue.

PISA-tutkimuksen tulokset vuodelta 2025 piirtävät edelleen kuvaa lasten ja nuorten lukutaidon rapistumisesta.

Lukupäiväkirjan idea ”enemmän on enemmän”

Lukupäiväkirja ja sen arviointi on tehokas keino tuoda lisävirtaa lukuharrastukseen ja tehdä lukuharrastusta näkyväksi.

Keskeinen idea on se, että kaikki oppilaan lukemat kirjat kootaan henkilökohtaiseen lukupäiväkirjaan, pisteytetään ja arvioidaan koulun arviointikriteereiden mukaisesti arvosanalla. Suoritus aika on koko lukuvuosi.

Kentältä saadun epävirallisen palautteen perusteella, voidaan todeta että lukuharrastus on kasvanut niillä oppilailla, jotka ovat tehneet lukupäiväkirjaa vuosiluokilla 5-6.

Huomiota herättävää on se, että saadakse kiitettävän numeron, on lukuvuoden aikana luettava aika paljon, kuudennella luokalla jopa 20 kirjaa.

Vaatimusta voidaan pitää kohtuullisena, jos luokalla on käytössä lukutunti ja myös vapaa-ajalla luetut kirjat lasketaan suoritukseen. Myös opettajan ääneen lukemat kirjat lasketaan suoritukseen.

Isommilla oppilailla (5. luokalta eteenpäin) on tärkeää oppia ottamaan vastuuta opiskelusta. Arvosana auttaa hahmottamaan oman lukuharrastuksen määrällistä tilaa. Lukupäiväkirja tukee yleinen nyrkkisääntöä, joka on lukemisessa, ”mitä enemmän sitä parempi”.

Esimerkkejä lukupäiväkirjan kriteereistä

- Maksimipistemäärä 6. luokalla on 20 pistettä (viides luokka 17 pistettä).
- Yksi luettu kirja on yksi piste.
 - Poikkeukset
 - Isot kirjat (Harry Potter tms.) voi olla myös kaksi tai kolme pistettä. Opettaja pisteyttää kirjan.
 - Maksimi pistemäärä yhdestä kirjasta on kolme pistettä.
 - Rajoitukset
 - Sarjakuvia max. 4 kpl
 - Tintti, Asterix, Aku Ankan taskukirja tms on yksi piste
 - Aku Ankka lehtiä esim. 5 kpl on yksi piste
 - Kuvallisia tietokirjoja max. 4 kpl
 - Äänikirjoja max. 4 kpl
 - Muut vaatimukset
 - Runokirjoja vähintään yksi kappale
 - Luokassa opettajan lukemat kirjat hyväksytään suorituksiin
- Opettaja voi epäselvissä tapauksissa pisteyttää kirjan oman harkinnan mukaan

Liite: Esimerkki pisteytystaulukosta 30% arvioinnilla.

Pistemäärä / Arvosana

17,00	10
16,43 – 16,99	10-
15,87 – 16,42	9½
15,30 – 15,86	9+
14,73 – 15,29	9
14,17 – 14,72	9-
13,60 – 14,16	8½
13,03 – 13,59	8+
12,47 – 13,02	8
11,90 – 12,46	8-
11,33 – 11,89	7½
10,77 – 11,32	7+
10,20 – 10,76	7
9,63 – 10,19	7-
9,07 – 9,62	6½
8,50 – 9,06	6+
7,93 – 8,49	6
7,37 – 7,92	6-
6,80 – 7,36	5½
6,23 – 6,79	5+
5,67 – 6,22	5
5,10 – 5,66	5-
4,53 – 5,09	4½
3,97 – 4,52	4+
3,40 – 3,96	4

Pistemäärä / Arvosana

20,00	10
19,33 – 19,99	10-
18,67 – 19,32	9½
18,00 – 18,66	9+
17,33 – 17,99	9
16,67 – 17,32	9-
16,00 – 16,66	8½
15,33 – 15,99	8+
14,67 – 15,32	8
14,00 – 14,66	8-
13,33 – 13,99	7½
12,67 – 13,32	7+
12,00 – 12,66	7
11,33 – 11,99	7-
10,67 – 11,32	6½
10,00 – 10,66	6+
9,33 – 9,99	6
8,67 – 9,32	6-
8,00 – 8,66	5½
7,33 – 7,99	5+
6,67 – 7,32	5
6,00 – 6,66	5-
5,33 – 5,99	4½
4,67 – 5,32	4+
4,00 – 4,66	4

Oppilaan ohjeet (voidaan liimata lukupäiväkirjan kanteen)

Lukupäiväkirjan tavoitteena on lukea määrällisesti paljon. **Tarvitset lukutaitoa joka päivä.** Kirjojen lukeminen parantaa tutkitusti tätä taitoa todella tehokkaasti, joten lukemisen määrällä on todellakin väliä. Enemmän on enemmän.

Lukupäiväkirjassa voit valita lukemasi kirjat.

Saat lukemastasi kirjasta aina yhden pisteen, poikkeuksena erityisen paksut kirjat. Niistä voi saada jopa kolme pistettä.

Valitse luettavaksi myös erilaisia kirjoja, esimerkiksi tietokirjoja ja äänikirjojakin voit kuunnella. Pelkästään äänikirjoja ei voi kuitenkaan kuunnella.

Oma opettajasi auttaa tarvittaessa ja antaa lisäohjeita.

Tässä vielä kirjojen valintaohjeet ja arviointikriteerit:

- Maksimipistemäärä 6. luokalla on 20 pistettä (viides luokka 17 pistettä).
- Yksi luettu kirja on yksi piste.
 - Poikkeukset
 - Isot kirjat (Harry Potter, Taru Sormusten herrasta tms.) voi olla myös kaksi tai kolme pistettä. Opettaja pisteyttää kirjan.
 - Maksimi pistemäärä yhdestä kirjasta on kolme pistettä.
 - Rajoitukset
 - Sarjakuvia max. 4 kpl
 - Tintti, Asterix, Aku Ankan taskukirja tms on yksi piste
 - Aku Ankka lehtiä esim. 5 kpl on yksi piste (sovi opettajan kanssa)
 - Kuvallisia tietokirjoja max. 4 kpl
 - Äänikirjoja max. 4 kpl
 - Muut vaatimukset
 - Runokirjoja vähintään yksi kappale
 - Luokassa opettajan lukemat kirjat hyväksytään suoritukseen
- Opettaja voi epäselvissä tapauksissa pisteyttää kirjan oman harkinnan mukaan. Käy kysymässä pistetyksestä, jos et ole varma.

Kun olet lukenut kirjan, täytä kirjasta tiedot lukupäiväkirjaan. Vastaa seuraaviin kysymyksiin:

Perustiedot

1. Kirjan nimi
2. Kirjan kirjoittaja
3. Painovuosi
4. Kustantaja
5. Sivumäärä

Sisältö

1. Kerro kirjan juoni lyhyesti.
2. Kirjan päähenkilöt?
3. Mikä on kirjan tyylisuunta? (Jännitys, fantasia, seikkailu, huumori, heppa, urheilu joku muu, mikä?)

Arviointi

1. Montako tähteä annat kirjalle asteikolla 1-5
2. Perustelut arvioinnillesi
3. Kenelle suosittelet kirjaa
4. Muuta kerrottavaa kirjasta

Lukupäiväkirjan arviointi

Opettaja päättää maksimipisteiden määrän. Yleensä viidensillä luokilla maksimisteet ovat 17 ja kuudensilla 20 pistettä.

Jos saat täydet pisteet, silloin arvosanasi lukupäiväkirjasta on 10.

Voit seurata arvosanan kehittymistä arviointitaulukosta, joka on liitteenä.

On hyvä muistaa, että jouluna tasaisella vauhdilla lukupäiväkirjasta on valmiina puolet, eli esimerkiksi 10 pistettä. Lukuvuoden aikana ehdit lukemaan todella paljon, kun teet sitä säännöllisesti useana päivänä viikossa.

Hyviä lukuhetkiä!